

L. van Noort

PR No. 17-86

**RENTABILITEIT EN FINANCIERING VAN DE
SNIJBLOEMENTEELT ONDER GLAS IN NEDERLAND
OVER 1986**

Mei 1988

**Landbouw-Economisch Instituut
Afdeling Tuinbouw**

REFERAAT

RENTABILITEIT EN FINANCIERING VAN DE SNIJBLOEMENTEELT ONDER GLAS IN NEDERLAND OVER 1986

Noort, L. van

Den Haag, Landbouw-Economisch Instituut, 1988

Periodieke Rapportage 17-86

ISSN 0921-4216

29 p., 8 tab.

Deze periodieke rapportage geeft informatie over rentabiliteit, het inkomen, het financieringsgedrag en de vermogenspositie. De bedrijven hadden gemiddeld een verlies van f 30.150,- dat is 5% van de kosten (in 1985 -7%).

Het totaal gezinsinkomen bedroeg f 85.410,- per ondernemer (in 1985 f 73.870,-) na aftrek van de persoonlijke belastingen, de premieheffing en de gezinsbestedingen bleef er f 15.220,- over als besparing.

Per bedrijf kwam f 146.950,- aan eigen middelen ter beschikking. Het vreemd vermogen nam toe met f 17.710,- zodat totaal f 164.660,- aan middelen ter beschikking kwam. Op leningen o/g werd f 49.780,- afgelost en de bruto-investeringen bedroegen f 100.630,-.

De totale bezittingen bedroegen f 1.257.500,- per bedrijf, deze werden gemiddeld met 61% eigen vermogen gefinancierd.

In het rapport zijn de bedrijven gegroepeerd naar: geografische ligging.

Rentabiliteit/Inkomen/Financiering/Snijbloementeel onder glas in
Nederland

Overname van de inhoud toegestaan, mits met duidelijke bronvermelding.

Inhoud

	Blz.
1. OPZET EN METHODE VAN HET ONDERZOEK	5
1.1 Doel	5
1.2 De steekproef	5
1.3 Uitgangspunten voor het onderzoek	6
1.4 Omzetbelasting	7
1.5 WIR-premie	7
1.6 Vermogenssubsidie	8
1.7 Leeswijzer	8
2. KERNCIJFERS OVER DE BEDRIJFSUITKOMSTEN IN 1984 TOT EN MET 1986	9
Tabellen	
2.1 Enkele procentuele kengetallen bij de bedrijfsuitkomsten over 1984, 1985 en 1986	9
2.2 De bedrijfsresultaten per bedrijf en per ondernemer in 1984, 1985 en 1986	9
2.3 Kosten, opbrengsten en bedrijfsresultaat in gulden per vierkante meter glas	10
2.4 Procentuele veranderingen van waarde, volume en prijzen per vierkante meter glas (ten opzichte van het voorafgaande jaar)	10
3. DE BEDRIJFSRESULTATEN, INKOMEN, BESTEDING EN BESPARING, HERKOMST EN BESTEDING VAN MIDDELEN EN DE BALANSEN IN 1984 TOT EN MET 1986	11
Tabellen	
3.1 De bedrijfsresultaten per bedrijf	11
3.2 Inkomen, gezinsbesteding en besparing per ondernemer	11
3.3 Herkomst en besteding van de middelen per bedrijf	12
3.4 Balansen per 31 december per bedrijf	12
BIJLAGEN	13
1. Grondgebruik over 1986	14
2. Arbeidsbezetting en energieverbruik over 1986	15
3. Bedrijfsresultaten over 1986	16
4. Spreiding van het netto-bedrijfsresultaat in procenten van de kosten	17
5. Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing in 1986	18
6. Spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en het totaal gezinsinkomen van de ondernemer	19

INHOUD (1e vervolg)

Blz.

7.	Spreiding van de besparing	20
8.	Herkomst van de middelen	21
9.	Besteding van de middelen	22
10.	Spreiding van de bruto-investeringen	23
11.	Balans per 31 december 1986	24
12.	Samenstelling van het vreemde vermogen per 31 december en de vermogensvergelijking	25
13.	Spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen per 31 december 1986	26
14.	Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus vreemd vermogen op korte termijn per 31 december 1986	27
15.	Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten	28

1. Opzet en methode van het onderzoek

1.1 Doel

Het doel van het onderzoek is inzicht te verkrijgen in het niveau en de ontwikkeling van de rentabiliteit, de inkomensvorming, het financieringsgedrag alsmede de vermogenspositie. Het onderzoek wordt uitgevoerd in acht takken van tuinbouw, te weten:

1. groenteteelt onder glas;
2. snijbloemen onder glas;
3. potplantenteelt onder glas;
4. champignonteelt;
5. fruitteelt;
6. groenteteelt in de open grond;
7. boomkwekerij;
8. bloembollenteelt.

Van de onder 1 t/m 6 genoemde takken van tuinbouw worden ramingen van de rentabiliteit gemaakt die in de laatste maanden van het respectievelijke boekjaar of oogstjaar worden gepubliceerd. Deze ramingen worden gevolgd door "voorlopige cijfers" van de rentabiliteit die worden opgenomen in het: "Landbouw-Economisch Bericht". Deze publikatie verschijnt circa 9 maanden na afsluitdatum van het boekjaar. De cijfers in dit rapport hebben een definitief karakter. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van de algemene opdracht van het Ministerie van Landbouw en Visserij en het bedrijfsleven jaarlijks de bedrijfseconomische resultaten van de tuinbouw te onderzoeken.

1.2 De steekproef

De cijfers over de rentabiliteit en de financiering zijn gebaseerd op boekhoudingen die door het LEI zijn samengesteld van steekproefbedrijven.

De steekproeven ten behoeve van dit onderzoek worden eenmaal in de zes jaar vernieuwd en tussentijds bijgesteld. De steekproef van de snijbloemeteelt onder glas is met ingang van het boekjaar 1986 bijgesteld en gebaseerd op de Landbouwtelling 1986.

De populatie - waaruit de steekproef voor de snijbloemeteelt onder glas is samengesteld - heeft betrekking op bedrijven:

- a. waarvan de ondernemer een agrarisch hoofdberoep heeft;
- b. met een bedrijfsomvang van 70 en meer sbe;
- c. waarvan de omvang van de glassector 60% en meer van de totale bedrijfsomvang - gemeten in sbe - omvat;
- d. waarvan 50% en meer van de glassector betrekking heeft op snijbloemen.

Aan deze criteria voldeden 3.594 bedrijven. Om de verhouding tussen het aantal steekproefbedrijven en de betrouwbaarheid van de uitkomsten te begunstigen zijn de bedrijven van de populatie - dat is het totaal van de bedrijven waarvoor de steekproef representatief is - bemonsterd met verschillende steekproefpercentages 1).

- a. 3,1% voor bedrijven met 70-340 sbe in het Zuidhollands Glasdistrict;
- b. 3,5% voor bedrijven met 340-600 sbe in het Zuidhollands Glasdistrict;
- c. 4,8% voor bedrijven met 600 en meer sbe in het Zuidhollands Glasdistrict;
- d. 1,7% voor bedrijven met 70-160 sbe in overig Nederland;
- e. 3,4% voor bedrijven met 160-340 sbe in overig Nederland;
- f. 3,8% voor bedrijven met 340 en meer sbe in overig Nederland.

In het boekjaar 1986 konden 101 bedrijven in het onderzoek worden betrokken. Deze steekproefbedrijven vertegenwoordigen een populatie van 3.117 bedrijven met een glasoppervlakte van 2.673 ha. De landelijke oppervlakte met snijbloemen onder glas bedroeg in 1986 circa 3.470 ha. Met dit onderzoek wordt hiervan 77% gerepresenteerd.

1.3 Uitgangspunten voor het onderzoek

Voor alle bedrijven is een bedrijfseconomische boekhouding samengesteld. Dit betekent dat:

- de arbeid van de ondernemers en de gezinsleden is gewaardeerd op CAO-basis inclusief het werkgeversaandeel in de sociale lasten.
De gecalculeerde arbeidskosten bedroegen per uur voor ondernemers f 29,00, voor mannelijke gezinsleden van 22 jaar en ouder, afhankelijk van functiejaren f 25,90 - f 27,70, voor vrouwelijke gezinsleden van 22 jaar en ouder f 19,50, voor jeugdigen een evenredig lager bedrag;
 - over het geïnvesteerde vermogen een rente is gecalculeerd van 6,5% met uitzondering van het vermogen dat in de grond is opgesloten waarvoor 2,5% is berekend;
 - de afschrijving op de duurzame slijtende produktiemiddelen is gebaseerd op de nieuwwaarde, waarbij rekening is gehouden met de economische levensduur en het waardeverloop van de objecten. Met ingang van het boekjaar 1986 wordt de aanspraak op WIR-premie niet meer in mindering gebracht op de nieuwwaarde;
 - de kosten van vaste plantopstanden onder de kosten zijn opgenomen. Het grootste deel van dit bedrag is tegengeboekt
- 1) De populatie waarop deze steekproeven oorspronkelijk zijn gebaseerd is beschreven in "Mededeling no. 282".

onder de opbrengsten op de rekening "aanwas vaste plantopstanden". In de produktieve periode van de vaste plantopstanden wordt jaarlijks een afschrijving berekend;

- de waarde van de grond normatief is vastgesteld op basis van een actuele waarde die afhankelijk van het gebied, varieert van f 40.000,- tot f 196.000,- per ha;
- de duurzame slijtende produktiemiddelen zijn gewaardeerd tegen boekwaarde op basis van de nieuwwaarde;
- de woonhuizen zijn gewaardeerd tegen boekwaarde op basis van herbouwwaarde.

In de bedrijfseconomische boekhoudingen is geen rekening gehouden met:

- de vergoeding voor leiding en toezicht van de ondernemer. Dit kostenelement maakt derhalve deel uit van het netto-bedrijfsresultaat. Dit laatste mag dan ook niet worden aangezien voor de bedrijfseconomische winst;
- de nog te betalen persoonlijke belasting en premieheffing.

1.4 Omzetbelasting

77% van de bedrijven heeft gekozen voor de "ondernemersregeling" in de zin van de wet op de omzetbelasting; dit betekent dat voor deze bedrijven de kosten, de opbrengsten, de investeringen en de waardering van de duurzame slijtende produktiemiddelen exclusief omzetbelasting zijn opgenomen. Voor de resterende bedrijven die onder de "Landbouwregeling" vallen is alles inclusief omzetbelasting opgenomen.

1.5 WIR-premie

Bij de vaststelling van de nieuwwaarde van de duurzame slijtende produktiemiddelen werd in de periode 1979 tot en met 1985 rekening gehouden met de aanspraak op WIR-premie. Nu de ontvangen WIR-premie - als gevolg van een wettelijke maatregel - mede afhankelijk is van de betaalde inkomstenbelasting is de werkwijze met ingang van 1986 gewijzigd. Dit betekent dat de aftrek niet meer wordt toegepast. De duurzame slijtende produktiemiddelen zijn per begin 1986 hoger gewaardeerd en de kosten van rente en afschrijving zijn gestegen. In de meeste tabellen zijn de cijfers over het boekjaar 1985 zowel inclusief als exclusief de aanspraak op WIR-premie vermeld. Hierdoor zijn de cijfers van 1986 ook vergelijkbaar met die van 1985. De ontvangen WIR-premie wordt met ingang van 1986 afzonderlijk geboekt bij de persoonlijke belastingen.

1.6 Vermogenssubsidies

De vermogenssubsidies zijn weergegeven in bijlage 8: "herkomst van de middelen". De belangrijkste post - in het boekjaar 1986 - is de subsidie sectorbeleid energie. Nu per bedrijf de definitieve subsidie is vastgesteld, is de totale subsidie - die al eerder in de vorm van voorschotten is uitgekeerd - in het boekjaar 1986 tot uitdrukking gebracht.

1.7 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn de belangrijkste kengetallen opgenomen. Uitgebreidere gegevens met betrekking tot de bedrijfsuitkomsten zijn in hoofdstuk 3 vermeld. De gegevens hebben in beide hoofdstukken betrekking op het gemiddeld snijbloemenbedrijf in Nederland in de periode 1984 tot en met 1986.

In de bijlagen 1 tot en met 15 zijn de bedrijfsuitkomsten meer gedetailleerd opgenomen. De cijfers hebben uitsluitend betrekking op het boekjaar 1986. De bedrijven zijn in voornoemde bijlagen onderscheiden naar geografische ligging.

2. Kerncijfers over de bedrijfsuitkomsten in 1984 tot en met 1986

Tabel 2.1 Enkele procentuele kengetallen bij de bedrijfsuitkomsten over 1984, 1985 en 1986

Kengetallen	1984 1)	1985 1)	1985 2)	1986 2)
Netto-bedrijfsresultaat per bedrijf als percentage van de kosten	-4	-7	-10	-5
Percentage winstgevende bedrijven	33	28	23	25
Percentage ondernemers met positieve besparing	58	58	45	57
Eigen vermogen per bedrijf als percentage van totaal vermogen (solvabiliteit)	52	54	57	61
Liquiditeit op korte termijn als percentage van de kosten	22	21	21	27

Tabel 2.2 De bedrijfsresultaten per bedrijf en per ondernemer in 1984, 1985 en 1986 (x 1000 gulden)

	1984 1)	1985 1)	1985 2)	1986 2)
Aantal bedrijven van de populatie	3348	3272	3272	3117
Aantal ondernemers per bedrijf	1,36	1,33	1,33	1,36
Oppervlakte glas per bedrijf in are	80	81	81	86
Bedrijfsresultaat per bedrijf				
Opbrengsten	568,4	572,9	572,9	577,7
Kosten	589,3	612,9	633,3	607,8
Netto-bedrijfsresultaat	-20,9	-40,0	-60,4	-30,1
Inkomen en besparing per ondernemer				
Arbeidsopbrengst van de ondernemer	51,6	40,3	25,0	47,3
Totaal gezinsinkomen	87,9	73,9	62,9	85,4
Besteedbaar inkomen gezin en bedrijf	66,4	55,4	44,5	68,6
Gezinsbestedingen	54,3	53,5	53,5	53,4
Besparingen	12,1	1,9	-9,0	15,2
Herkomst middelen per bedrijf				
Totaal eigen middelen	105,2	86,1	98,8	147,0
Mutaties in voorschotten sectorbeleid	2,9	3,2	3,2	-25,4
Totaal van vreemde middelen	71,1	30,3	30,3	43,1
Totaal beschikbare middelen	179,2	119,6	132,3	164,7
Besteding middelen per bedrijf				
Aflossing leningen o/g	45,5	46,3	46,3	49,8
Bruto-investeringen	91,2	71,3	84,0	100,6
Mutaties in liquiditeiten	25,2	-2,5	-2,5	10,5
Overige bestedingen	17,3	4,5	4,5	3,8
Totale besteding van middelen	179,2	119,6	132,3	164,7
Het eigen- en vreemd vermogen				
Eigen vermogen per einde boekjaar	567,0	597,8	679,7	764,4
Vreemd vermogen per einde boekjaar	523,7	507,6	507,6	493,1
Totaal vermogen per einde boekjaar	1090,7	1105,4	1187,3	1257,5

1) Na toepassing WIR (verwerkingsmethode 1979 tot en met 1985).

2) Geen rekening gehouden met WIR (verwerkingsmethode vanaf 1986).

Tabel 2.3 Kosten, opbrengsten en bedrijfsresultaat in guldens per vierkante meter glas

	1984	1985 1)	1985 2)	1986
Aantal bedrijven	106	104	104	101
Oppervlakte glas in m ²	8000	8150	8150	8580
Arbeidsbezetting in uren per m ²	1,03	0,96	0,96	0,92
Gemiddeld verbruik van brandstoffen in m ³				
gas per m ²	32	35	35	36
Bruto-investeringen per m ² in guldens	11,40	8,70	10,30	11,70
Kosten				
Arbeid	22,20	21,70	21,70	21,10
Rente	5,00	4,80	5,50	5,30
Afschrijvingen	9,60	9,70	11,50	11,40
Gas en stookolie	14,00	15,20	15,20	10,30
Electra	1,40	1,50	1,50	1,10
Overige kosten	21,50	22,30	22,30	21,70
Totale kosten	73,70	75,20	77,70	70,90
Opbrengsten				
Snijbloemen	63,00	63,70	63,70	60,70
Overige tuinbouwprodukten	3,50	2,60	2,60	3,10
Overige opbrengsten	4,60	4,00	4,00	3,60
Totale opbrengsten	71,10	70,30	70,30	67,40
Netto-bedrijfsresultaat	-2,60	-4,90	-7,40	-3,50
Idem in procenten van de kosten	-4	-7	-10	-5

Tabel 2.4 Procentuele veranderingen van waarde, volume en prijzen per m² glas (ten opzichte van het voorafgaande jaar)

	1985 1) t.o.v. 1984			1986 t.o.v. 1985 2)		
	waarde	volume	prijs	waarde	volume	prijs
Kosten						
Arbeid	-0,9	-1,4	0,5	-2,9	-4,5	1,7
Rente	-3,2	-0,5	-2,7	-4,3	-4,9	0,6
Afschrijvingen	1,5	-2,0	3,5	-1,1	-1,6	0,5
Gas en stookolie	8,0	10,1	-1,9	-32,2	3,6	-34,6
Electra	6,4	5,6	0,8	-24,2	-0,7	-23,6
Overige kosten	3,8	3,5	0,3	-2,7	-5,1	2,6
Totale kosten	2,5	2,3	0,2	-8,8	-3,2	-6,8
Opbrengsten						
Snijbloemen	-0,2	5,3	-5,2	-4,8	-2,1	-2,7
Overige opbrengsten	-5,3	-7,0	1,8	1,2	5,1	-3,8
Totale opbrengsten	-0,7	4,1	-4,6	-4,2	-1,4	-2,8

1) Na toepassing WIR (verwerkingsmethode 1979 tot en met 1985).

2) Voor toepassing WIR (verwerkingsmethode vanaf 1986).

3. De bedrijfsresultaten, inkomen, besteding en besparing, herkomst en besteding van middelen en de balansen in 1984 tot en met 1986

Tabel 3.1 De bedrijfsresultaten per bedrijf

	1984	1985 1)	1985 2)	1986
Aantal bedrijven	106	104	104	101
Oppervlakte glas in m ²	8000	8150	8150	8580
Arbeidsbezetting in mensjaren	4,56	4,48	4,48	4,55
Brandstoffenverbruik (x miljoen Kcal)	1915	2158	2158	2352
Idem (x miljard joules)	8017	9036	9036	9848
Geïnvesteed vermogen per 1 januari	663000	704000	799000	826000
	x 1000 gld	x 1000 gld	x 1000 gld	x 1000 gld
Kosten				
Arbeid	177,5	177,0	177,0	180,8
Rente	40,1	39,4	45,2	45,5
Afschrijvingen	76,5	79,0	93,6	97,5
Gas en stookolie	112,1	124,1	124,0	88,5
Electra	11,2	12,1	12,2	9,7
Overige kosten	171,9	181,3	181,3	185,8
Totale kosten	589,3	612,9	633,3	607,8
Opbrengsten				
Snijbloemen	503,9	519,0	519,0	520,2
Overige tuinbouwprodukten	27,6	21,3	21,3	26,2
Overige opbrengsten	36,9	32,6	32,6	31,3
Totale opbrengsten	568,4	572,9	572,9	577,7
Netto-bedrijfsresultaat	-20,9	-40,0	-60,4	-30,1
Idem in procenten van de kosten	-4	-7	-10	-5

Tabel 3.2 Inkomen, gezinsbesteding en besparing per ondernemer (x 1000 gld)

	1984	1985 1)	1985 2)	1986
Aantal bedrijven	106	104	104	101
Aantal ondernemers	154	150	150	142
Netto-bedrijfsresultaat	-15,4	-30,0	-45,3	-22,2
Arbeidsopbrengst van de ondernemer	51,6	40,3	25,0	47,3
Ondernemersinkomen	59,3	47,4	36,5	58,6
Gezinsinkomen uit het bedrijf	74,8	61,4	50,4	71,7
Totaal gezinsinkomen	87,9	73,9	62,9	85,4
Besteedbaar inkomen gezin en bedrijf	66,4	55,4	44,5	68,6
Totaal van gezinsbestedingen	54,3	53,5	53,5	53,4
Besparingen	12,1	1,9	-9,0	15,2

1) Na toepassing WIR (verwerkingsmethode 1979 tot en met 1985).

2) Voor toepassing WIR (verwerkingsmethode vanaf 1986).

Tabel 3.3 Herkomst en besteding van de middelen per bedrijf (x 1000 gld)

	1984	1985 1)	1985 2)	1986
Aantal bedrijven	106	104	104	101
Herkomst				
Afschrijvingen	76,5	79,0	93,6	97,5
Besparingen	16,4	2,6	-12,0	20,7
Totaal van afschrijvingen en besparingen	<u>92,9</u>	<u>81,6</u>	<u>81,6</u>	<u>118,2</u>
Overige mutaties in het eigen vermogen	9,7	1,1	1,1	3,6
Vermogenssubsidies	2,6	3,4	16,1	25,2
Totaal van eigen middelen	<u>105,2</u>	<u>86,1</u>	<u>98,8</u>	<u>147,0</u>
Nieuwe leningen o/g op lange termijn	68,1	27,4	27,4	58,8
Overige mutaties in het vreemde vermogen	5,9	6,1	6,1	-41,1
Totaal van beschikbare middelen	<u>179,2</u>	<u>119,6</u>	<u>132,3</u>	<u>164,7</u>
Besteding				
Aflossingen op leningen o/g	45,5	46,3	46,3	49,8
Bruto-investeringen	91,2 3)	71,3 4)	84,0	100,6
Mutaties in veldinventaris, materialen en vooruitbetaalde kosten	7,4	-0,7	-0,7	-1,6
Netto-investeringen en beleggingen buiten het bedrijf	9,9	5,1	5,1	5,4
Mutaties in liquiditeiten	<u>25,2</u>	<u>-2,4</u>	<u>-2,4</u>	<u>10,5</u>
Totaal besteding van middelen	<u>179,2</u>	<u>119,6</u>	<u>132,3</u>	<u>164,7</u>

Tabel 3.4 Balansen per 31 december per bedrijf (x 1000 gld)

	1984	1985 1)	1985 2)	1986
Aantal bedrijven	106	104	104	101
Activa				
Duurzame produktiemiddelen	615,9	635,8	717,7	764,7
Voorraad materialen en veldinventaris	63,7	62,8	62,8	59,4
Liquiditeiten	155,9	148,7	148,7	167,0
Overige bezittingen	<u>255,2</u>	<u>258,1</u>	<u>258,1</u>	<u>266,4</u>
Totaal activa	<u>1090,7</u>	<u>1105,4</u>	<u>1187,3</u>	<u>1257,5</u>
Passiva				
Vreemd vermogen op lange termijn	434,6	426,1	426,1	433,1
Vreemd vermogen op korte termijn	89,1	81,5	81,5	60,0
Totaal vreemd vermogen	<u>523,7</u>	<u>507,6</u>	<u>507,6</u>	<u>493,1</u>
Eigen vermogen	567,0	597,8	679,7	764,4
Totaal passiva	<u>1090,7</u>	<u>1105,4</u>	<u>1187,3</u>	<u>1257,5</u>
Eigen vermogen in % van het totaal vermogen	52	54	57	61

1) Na toepassing WIR (verwerkingsmethode 1979 tot en met 1985).

2) Voor toepassing WIR (verwerkingsmethode vanaf 1986).

3) Na aftrek van WIR basispremie en kleinschaligheidstoelage zijnde f 16.100,-.

4) Na aftrek van WIR basispremie en kleinschaligheidstoelage zijnde f 12.700,-.

Bijlagen 1 tot en met 15

Bijlage 1 Grondgebruik over 1986 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Zuidhollands Glasdistrict	Overig Nederland
Aantal bedrijven	101	49	52
Aantal bedrijven in %	100	45	55
Aantal sbe	403	463	355
Staannd glas	m²	m²	m²
Rozen	2250	2250	2250
Anjers	1160	1240	1090
Chrysanten	4250	6990	2050
Freesia's	1650	2130	1260
Gerbera's	1350	1390	1320
Bolbloemen	1160	1730	700
Overige bloemisterij produkten	2480	2780	2240
Overige produkten	695	1283	229
Totaal van produkten	14995	19793	11139
Oppervlakte staannd glas	are	are	are
met buisverwarming	76	93	62
met heteluchtverwarming	8	8	8
onverwarmd	2	3	1
Totaal	86	104	71
Opengrondstuinbouw			
Bloemen	5	2	7
Overige produkten	10	0	18
Braakland	5	2	8
Totaal tuinbouw	106	108	104
Akkerbouw en grasland	52	13	83
Verhuurd aan derden	56	1	100
Erf, blijvende paden, enz	42	35	48
Totaal kadastrale opp. waarvan eigendom	256	157	335
	219	151	273

Bijlage 2 Arbeidsbezetting en energieverbruik over 1986 (gemidd. per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Zuidhollands Glasdistrict	Overig Nederland
Aantal bedrijven	101	49	52
Aantal ondernemers per bedrijf	1.36	1.32	1.38
Gemiddelde leeftijd van de ondernemer	42	39	44
Arbeidsbezetting in mensjaren:			
arbeid v/d ondernemer	1.87	1.85	1.89
arbeid v/d echtgenotes	.37	.35	.39
arbeid v/d overige gezinsleden	.16	.15	.17
arbeid van vast perso- neel	1.46	1.85	1.14
arbeid van los perso- neel	.69	.72	.66
Totale arbeidsbezetting	4.55	4.92	4.25
Energieverbruik:			
gas m ³ x 1000	308.7	371.5	258.3
zware olie kg x 1000	1.0	.9	1.0
petroleum lt x 1000	.4	.2	.6
ov. olie lt x 1000	.6	.7	.4
Totaal verbruik in k/cal x 1.000.000	2352	2825	1972
Idem in joules x 1.000.000.000	9848	11830	8256
Electriciteit (x 1000 KWH)	52.9	65.8	42.6

Bijlage 3 Bedrijfsresultaten over 1986 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Zuidhollands Glaadistrict	Overig Nederland
Aantal bedrijven	101	49	52
Omzet in %	100	53	47
Geïnvesteed vermogen per begin van het boekjaar	826000	921000	750000
KOSTEN			
Afschrijving duurzame pro- duktiemiddelen	78910	90700	69440
Afschrijving vaste plant- opstand	18610	16910	19980
Huur en pacht	2640	3210	2190
Rente	45540	51770	40540
Onderhoud	9990	11840	8500
Electriciteit	9710	12510	7460
Gas	87500	106200	72470
Overige energiekosten	970	830	1080
Meststoffen	6050	7020	5280
Zaad-plant-en pootgoed	74030	101420	52020
Bestrijdingsmiddelen	9360	12330	6980
Overige materialen	8710	12580	5590
Veekosten	140	0	250
Werk door derden	7630	9760	5920
Afleveringskosten	44290	54030	36450
Autokosten 1)	4070	4780	3500
Arbeid ondernemers	94390	93410	95180
Arbeid echtgenotes	12630	11800	13300
Arbeid ov.gezinsleden	5140	4240	5860
Arbeid personeel	68780	89140	52410
Overige kosten	18860	20730	17360
TOTAAL	607950	715210	521760
minus subsidie loon	120	80	160
TOTALE KOSTEN	607830	715130	521600
OPBRENGSTEN			
Groenten	6730	10370	3800
Fruit	10	0	20
Snijbloemen	520200	621950	438480
For-en perkplanten	14550	31770	650
Bloembollen	2460	0	4460
Overige tuinbouwprod.	2450	5090	320
Mutatie veldinventaris	-3510	-2630	-4220
Akkerbouw en veeteelt	930	0	1680
Overige opbrengsten	6060	3540	8080
Aanwas vaste plantopstand	25600	19750	30310
Aanwas boomwekerij	30	0	60
Aanwas bloembollenkraam	2170	1630	2590
TOTALE OPBRENGSTEN	577680	691470	486230
NETTO-BEDRIJFSRESULTAAT	-30150	-23660	-35370
in % van de kosten	-5	-3	-7
in % van het geïn.v. verm.	-4	-3	-5
Arbeidsopbr. per mensjaar	33170	35550	30940

1) Excl. afschrijving en rente

Bijlage 4 Spreiding van het netto-bedrijfsresultaat in procenten van de kosten
(aantal bedrijven per rentabiliteitsklasse in procenten)

	Alle be- bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Zuidhollands Glasdistrict	overig Nederland
Aantal bedrijven	101	49	52
Rentabiliteitsklasse	%	%	%
Negatief			
40 en meer	7	6	9
40 - 30	8	2	12
30 - 20	10	9	10
20 - 10	26	26	26
10 - 0	<u>4</u>	<u>33</u>	<u>18</u>
Totaal verliesgevend	75	76	75
Positief			
0 - 10	10	13	8
10 - 20	9	7	11
20 en meer	<u>6</u>	<u>4</u>	<u>6</u>
Totaal winstgevend	<u>25</u>	<u>24</u>	<u>25</u>
	100	100	100
Netto-bedrijfsresultaat in % van de kosten (ongewogen gemiddelde)	<u>-11</u>	<u>-8</u>	<u>-13</u>
Standaardfout	1,8	2,2	2,8

Bijlage 5 Arbeidsopbrengst, inkomen, gezinsbesteding en besparing in 1986
(gemiddeld per ondernemer)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Zuidhollands Glaadistrict	Overig Nederland
Aantal bedrijven	101	49	52
Aantal ondernemers	142	68	74
Netto-bedrijfsresultaat	-22220	-17870	-25560
Handenarbeid v.d. ondernemer	69550	70550	68780
Arbeidsopbrengst v.d. ondern.	47330	52680	43220
Berekende rente +	33560	39100	29290
Ontvangen rente +	440	430	440
Betaalde rente -	22680	28610	18100
Financ. kosten -	900	1010	810
Saldo	10420	9910	10820
Rentesubsidie	840	920	780
Ondernemersinkomen	58590	63510	54810
Handenarbeid echtgenote	9310	8910	9610
Handenarb. overige gezinsl.	3780	3210	4230
Tot. Handenarb. gezinsleden	13090	12120	13840
Gezinsinkomen uit bedrijf	71680	75630	68650
Inkomen buiten het bedrijf	13730	9220	17180
Totaal gezinsinkomen	85410	84850	85830
Af: Ontv./bet. WIR-premie	-2120	-60	-3700
Persoonlijke belastingen	10380	14820	6960
Premies voor volksverzek.	8520	8760	8340
Totaal van belast.-en premies	16780	23520	11600
Besteedb. ink. gezin en bedr	68630	61330	74230
Af: Premie vrijw. verzekering	5400	5540	5300
Betaald loon gezinsleden	1470	1540	1410
Overige gezinsbestedingen	46530	48170	45270
Totaal van gezinsbestedingen	53400	55250	51980
Besparing incl. WIR-premie	15220	6080	22250
Besparing excl. WIR-premie	13100	6020	18550
Specificatie v/h inkomen buiten bedrijf			
Positief			
Huurwaarde woning(en)	8530	8360	8670
Huren buiten bedrijf	780	610	920
Rente buiten bedrijf	5460	4380	6290
Vikering volksverzekeringen	3750	2830	4450
Inkomen uit arbeid	2320	2360	2290
Overige baten	910	890	910
Totaal positief	21750	19430	23530
Negatief			
Afschrijving woning(en)	3010	2940	3060
Onderhoud, verzekering en grondlasten woning(en)	1930	2460	1530
Rente prive-leningen	2640	3780	1750
Overige lasten	450	1030	10
Totaal negatief	8030	10210	6350
Inkomen buiten bedrijf	13720	9220	17180

Bijlage 6 Spreiding van de arbeidsopbrengst van de ondernemer, het ondernemersinkomen en het totaal gezinsinkomen van de ondernemer (aantal ondernemers per inkomensklasse in procenten)

	Alle be- bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Zuidhollands Glasdistrict	overig Nederland
Aantal bedrijven	101	49	52
Aantal ondernemers	142	68	74
<hr/>			
Arbeidsopbrengst van de ondernemer	%	%	%
- f 30.000,- en meer	10	9	10
- f 30.000,- - -f 15.000,-	4	2	6
- f 15.000,- - f 0,-	7	5	9
f 0,- - f 15.000,-	15	14	16
f 15.000,- - f 30.000,-	8	12	4
f 30.000,- - f 45.000,-	10	9	10
f 45.000,- - f 60.000,-	9	13	6
f 60.000,- - f 90.000,-	16	16	16
f 90.000,- - f 120.000,-	9	5	12
f 120.000,- en meer	<u>12</u>	<u>15</u>	<u>11</u>
	100	100	100
<hr/>			
Ondernemersinkomen van de ondernemer	%	%	%
- f 30.000,- en meer	7	6	7
- f 30.000,- - -f 15.000,-	4	3	5
- f 15.000,- - f 0,-	7	7	7
f 0,- - f 15.000,-	13	11	14
f 15.000,- - f 30.000,-	7	10	6
f 30.000,- - f 45.000,-	7	5	8
f 45.000,- - f 60.000,-	12	14	10
f 60.000,- - f 90.000,-	17	20	16
f 90.000,- - f 120.000,-	10	8	11
f 120.000,- en meer	<u>16</u>	<u>16</u>	<u>16</u>
	100	100	100
<hr/>			
Totaal gezinsinkomen van de ondernemer	%	%	%
- f 30.000,- en meer	3	4	2
- f 30.000,- - -f 15.000,-	2	2	1
- f 15.000,- - f 0,-	3	3	3
f 0,- - f 15.000,-	2	2	3
f 15.000,- - f 30.000,-	13	10	16
f 30.000,- - f 45.000,-	11	14	9
f 45.000,- - f 60.000,-	4	3	4
f 60.000,- - f 90.000,-	22	24	21
f 90.000,- - f 120.000,-	13	12	13
f 120.000,- - f 150.000,-	12	11	13
f 150.000,- en meer	<u>15</u>	<u>15</u>	<u>15</u>
	100	100	100

Bijlage 7 Spreiding van de besparing
(aantal ondernemers per besparingsklasse in procenten)

	Alle be- bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Zuidhollands Glasdistrict	overig Nederland
Aantal bedrijven	101	49	52
Aantal ondernemers	142	68	74
Besparingsklasse	%	%	%
Negatief			
f 60.000,- en meer	12	14	9
f 60.000,- - f 30.000,-	8	9	8
f 30.000,- - f 15.000,-	7	9	5
f 15.000,- - f 0,-	<u>16</u>	<u>21</u>	<u>13</u>
Totaal negatief	43	53	35
Positief			
f 0,- - f 15.000,-	15	11	18
f 15.000,- - f 30.000,-	8	12	6
f 30.000,- - f 60.000,-	17	9	23
f 60.000,- en meer	<u>17</u>	<u>15</u>	<u>18</u>
Totaal positief	57	47	65
	100	100	100

Bijlage 8 Herkomst van de middelen (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Zuidhollands Glasdistrict	Overig Nederland
Aantal bedrijven	101	49	52
Afschrijving duurzame pro- duktiemiddelen	78910	90700	69440
Afschrijving vaste plantopst	18590	16910	19950
Afschrijving bloembollen	20	0	20
Totaal van afschrijvingen	97520	107610	89410
Besparingen	20660	8050	30800
Totaal van afschrijvingen en besparingen	118180	115660	120210
Erfenissen en schenkingen	3080	1680	4210
Boekwinsten of -verliezen bij desinvesteringen	480	-3100	3350
Koerswinsten of -verliezen op effecten	-2580	820	-5320
Betaalde premie levensver- zekering ed.	-5820	-6790	-5050
Uitkering van levensverzek.	120	220	30
Vergoeding inkomensaderving	8340	0	15040
Vermogenssubsidies:			
- investeringssubsidie	610	110	1020
- afbraakpremie glasopst.	260	0	470
- subsidie sectorbeleid	24150	25000	23480
- woningssubsidie	130	80	170
Totaal van vermogenssubs.	25150	25190	25140
Totaal van eigen middelen	146950	133680	157610
Nieuwe leningen o/g op lange termijn	58820	57810	59630
Mutaties van kredieten van banken op lange termijn	5440	4270	6370
Mutaties in voorschotten sectorbeleid	-25440	-27440	-23820
Totaal op lange termijn	38820	34640	42180
Mutaties in vr.vermogen op korte termijn	-21110	-24290	-18560
Totaal van vreemde middelen	17710	10350	23620
Totaal beschikbare middelen	164660	144030	181230

Bijlage 9 Besteding van de middelen (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Zuidhollands Glasdistrict	Overig Nederland
Aantal bedrijven	101	49	52
Aflossingen op leningen o/g	49780	56560	44330
Bruto investeringen in:			
- grond (in exploitatie)	3770	-1840	8280
- bedrijfsgebouwen	740	1350	240
- glasopstanden	16170	16970	15540
- verwarmingsinstallaties	11090	8010	13560
- overige installaties	18640	16340	20490
- machines en werktuigen	5910	6530	5420
- plantopstanden	22940	16980	27740
- bloembollen	720	1160	360
- boomkwekerij	30	0	60
- vee	-210	0	-370
- betaling op lopende invest	18290	610	32510
- overige inventaris	2540	1980	2960
Bruto-investeringen	100630	68090	126790
Veldinventaris	-3510	-2630	-4220
Materialen	960	30	1710
Vooruitbetaalde kosten	940	1250	680
Totaal ov.prod.middelen	-1610	-1350	-1830
Woningen	2220	10070	-4080
Deelname velling e.d.	2970	2120	3640
Leningen u/g	210	4670	-3370
Overige beleggingen	-40	3970	-3270
Netto-investeringen en be- leggingen buiten het bedrijf	5360	20830	-7080
Voorraad produkt	-120	-80	-150
Vorderingen	-10880	-16660	-6240
Effecten	6980	4270	9160
Spaarrekeningen	19200	8570	27750
Kas, bank en postgiro	-4680	3800	-11500
Totaal van mutaties en liquiditeiten	10500	-100	19020
Totaal bestedingen van middelen	164660	144030	181230

N.B. Onder bruto-investeringen moet worden verstaan: aankopen minus verkopen tegen boekwaarde.

Bijlage 10 Spreiding van de bruto-investeringen
(aantal bedrijven per investeringsklasse in procenten)

	Alle be- bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Zuidhollands Glasdistrict	overig Nederland
Aantal bedrijven	101	49	52
Investeringsklasse	%	%	%
Negatief	3	4	2
Positief			
f 0,- - f 10.000,-	18	20	17
f 10.000,- - f 20.000,-	18	18	17
f 20.000,- - f 40.000,-	10	14	7
f 40.000,- - f 80.000,-	19	20	18
f 80.000,- - f 150.000,-	13	13	13
f 150.000,- - f 250.000,-	9	6	12
f 250.000,- - f 500.000,-	6	2	9
f 500.000,- en meer	4	3	5
	100	100	100

Bijlage 11 Balans per 31 december 1986 (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Zuidhollands Glasdistrict	Overig Nederland
Aantal bedrijven	101	49	52
Boekw.slijtende duurz.prod. midd.in % van de nieuwwaarde per begin v.h.boekjaar	35	35	35
Idem per einde boekjaar	33	32	34
Duurz.prod,middelen:			
Grond(in exploitatie)	205790	214220	199020
Bedrijfsgebouwen	43970	51630	37820
Glasopstanden	193580	212600	178280
Verwarmingsinstallaties	95840	109960	84500
Overige installaties	83190	96850	72210
Machines en werktuigen	21680	23250	20410
Plantopstanden	63930	73590	56160
Bloembollen en knollen	11220	13230	9610
Boomkwekerij	30	0	60
Vee	340	0	610
Bet.op lop.investeringen	21260	2310	36480
Overige inventaris	23870	24680	23230
Totaal	764700	822320	718390
Ov. produktiemiddelen			
Veldinventaris	39610	61820	21760
Voorraad materialen	17270	17340	17220
Vooruitbetaalde kosten	2540	3890	1450
Totaal	59420	83050	40430
Liquiditeiten:			
Voorraad produkt	40	80	0
Vorderingen	33720	39050	29440
Effecten	12860	11040	14330
Spaarrekeningen e.d.	92270	58300	119570
Kas,lop.rek.banken/giro	28130	25140	30530
Totaal	167020	133610	193870
Overige bezittingen			
Woningen	206180	200460	210770
Deelname veiling e.d.	30600	31770	29660
Leningen u/g	7980	12240	4550
Diversen	21580	24230	19470
Totaal	266340	268700	264450
Totaal activa	1257480	1307680	1217140
Passiva			
Vreemd vermogen	493090	597250	409380
Eigen vermogen	764390	710430	807760
Totaal passiva	1257480	1307680	1217140
Eigen verm.in % v/h totaal vermogen	61	54	66

Bijlage 12 Samenstelling van het vreemde vermogen per 31 december 1986 en de vermogensvergelijking (gemiddeld per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Zuidhollands Glasdistrict	Overig Nederland
Aantal bedrijven	101	49	52
Vr-vermogen op lange term.			
Leningen van Rabobanken	320490	388120	266130
Leningen van ov.banken	20240	7090	30820
Leningen van familieleden	22760	35900	12200
Leningen van ov.partic.	680	1220	250
Kredieten Rabobanken	56240	77640	39040
Kredieten ov.banken	4070	0	7340
Overig	8620	8940	8350
Totaal	433100	518910	364130
Vr.verm. op korte term.			
Te betalen omzet-en loonbel.	5380	6160	4760
Te betalen kosten	45230	59000	34150
Te betalen investeringen	6910	8720	5460
Overig	2470	4460	880
Totaal	59990	78340	45250
Totaal vreemd vermogen	493090	597250	409380
vr.verm. in % v/h totaalverm.	39	46	34
Vermogensvergelijking			
Eigen verm. per 31-12-1985	628730	601850	650330
Corr.o/d balans 31-12-1985	1800	-380	3560
Toe - en uittreding v.firm.	-25870	-24140	-27270
Herw. f.v.m.wijz.WIR-premie	83670	96700	73200
Herw. a.g.v.prijswijziging	26640	10330	39750
Eigen verm. per 1-01-1986	714970	684360	739570
Mut. eigen verm. in 1986	49420	26070	68190
Eigen vermogen per 31 december 1986	764390	710430	807760

Bijlage 13 Spreiding van het eigen vermogen in procenten van het totaalvermogen
(solvabiliteit) per 31 december 1985
(aantal bedrijven per solvabiliteitsklasse in procenten)

	Alle be- bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Zuidhollands Glasdistrict	overig Nederland
Aantal bedrijven	101	49	52
Solvabiliteit	%	%	%
Negatief	2	2	1
0 - 10	2	2	2
10 - 20	3	4	1
20 - 30	9	12	7
30 - 40	14	19	10
40 - 50	17	18	17
50 - 60	11	13	9
60 - 70	3	4	3
70 - 80	7	9	5
80 - 90	8	2	13
90 - 100	<u>24</u>	<u>15</u>	<u>32</u>
	100	100	100
Eigen vermogen in % van het totaal- vermogen (ongew. gemidd.)	59	51	65
Standaardfout	3,0	3,9	4,2

Bijlage 14 Liquiditeiten, voorraad materialen e.d. en veldinventaris minus vreemd vermogen op korte termijn per 31-12-1986 (gemidd. per bedrijf)

	Alle bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Zuidhollands Glasdistrict	Overig Nederland
Aantal bedrijven	101	49	52
Kas, lop-rekeningen banken en postgiro	28130	25140	30530
Spaarrekeningen e.d.	92270	58300	119570
Effecten	12860	11040	14330
Voorraad product en vorderingen	33760	39130	29440
Voorr.materialen e.d.	19810	21230	18660
Veldinventaris	39610	61820	21770
A. Totaal	226440	216660	234300
Te betalen omzet- en loonbelasting	5380	6160	4760
Te betalen kosten	45230	59000	34150
Te betalen investeringen	6910	8720	5460
Overig kort krediet	2470	4460	880
B. Totaal vr.verm. op korte term.	59990	78340	45250
Saldo (A minus B)	166450	138320	189050
id. in % v/d kosten	27	19	36

Bijlage 15 Spreiding van de liquiditeiten, voorraad materialen en dergelijke en veldinventaris minus vreemd vermogen op korte termijn in procenten van de kosten
(aantal bedrijven per liquiditeitsklasse in procenten)

	Alle be- bedrijven	Waarvan bedrijven gelegen in:	
		Zuidhollands Glasdistrict	overig Nederland
Aantal bedrijven	101	49	52
Liquiditeitsklasse	%	%	%
Negatief			
30 - 10% van de jaarkosten	7	10	3
10 - 0% van de jaarkosten	<u>23</u>	<u>28</u>	<u>20</u>
Totaal negatief	30	38	23
Positief			
0 - 10% van de jaarkosten	13	12	14
10 - 30% van de jaarkosten	29	30	28
30 - 50% van de jaarkosten	9	10	8
50% en meer van de jaarkosten	<u>19</u>	<u>10</u>	<u>27</u>
Totaal positief	<u>70</u>	<u>62</u>	<u>77</u>
	100	100	100

IN DE REEKS "PERIODIEKE RAPPORTAGE" ZIJN OP DIT GEBIED VERSCHENEN:

- No. 17-85 Rentabiliteit en financiering van de snijbloementeel
onder glas in Nederland over 1985.
- No. 16-85 Rentabiliteit en financiering van de potplantenteel
onder glas in Nederland over 1985.
- No. 15-85 Rentabiliteit en financiering van de tuinbouw onder
glas in Nederland over 1985.
- No. 21-85 Rentabiliteit en financiering van de bloembollenteel
in Nederland over 1985.
- No. 23-85 Rentabiliteit en financiering van de boomkwekerij in
Nederland over 1985/86.
- No. 19-85 Rentabiliteit en financiering van de groenteteel in
de open grond in Nederland over 1985.
- No. 22-85 Rentabiliteit en financiering van de fruitteel in Ne-
derland over 1985 (oogst 1985/86).
- No. 18-86 Rentabiliteit en financiering van de groenteteel on-
der glas in Nederland over 1986.
- No. 20-86 Rentabiliteit en financiering van de champignonteel
in Nederland over 1986.